Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 50 SATURDAY, MARCH 14 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СУБОТА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1998 р. Ч. 50 РІК CV

УКРАЇНА МОЖЕ НЕ ВИЗНАТИ СНД

Київ (УНІАР). — "Україна не визнає Співдружність Незалежних Держав як міжнародну організацію",— сказав керівник управління країн СНД Володимир Соловей на пресовій конференції в Міністерстві Закордонних Справ України.

На підтвердження цієї тези він навів такі цифри: з 17-ох документів, які підписали прем'єр-міністри країн СНД у Москві 6-го березня, українська сторона схвалила сім. Українська делеґація не підписала низку документів, що стосуються посилення взаємодії країн СНД у військовій та військово-технічній сферах.

За словами В.Солов'я, представники України не дали підстав вважати, що курс України щодо СНД змінився, адже йшлося про посилення саме економічного співробітництва. Серед підписаних документів він назвав: конвенцію про транснаціональні корпорації; угоду про спільний аграрний ринок держав-учасниць СНД; угода про проведення у квітні міждержавного форуму з питань удосконалення діяльности СНД, ідею якого висунули президенти України та Росії; угоду про співробітництво країн СНД у справі боротьби з правопорушеннями в сфері інтелектуальної власности та в справі запобіганні незаконної міґрації.

Готуються до миротворчих навчань

Вільнюс, Литва (УНІАР). — Тут відбувся чотириденний семінар з плянування миротворчих навчань "Кооперетів Ченс-98". Вони проходитимуть в рамках програми "Партнерство для миру" від 6-го до 10-го липня у Словаччині.

Запрошення взяти участь у семінарі отримали представники командування Військово-Повітряних Сил України. Передбачається, що "Кооперетів Ченс-98" включатимуть дві фази: командно-штабне тренування та польові вправи. Учасники навчань повинні продемонструвати здатність до участи у спільних операціях для підтримки миру. Зокрема, показати вправність у пошуково-рятувальних заходах, повітряних перевезеннях військ і вантажів, а також взаємодії військової авіяції з іншими видами та родами військ.

Від України у навчаннях візьме участь група фахівців та військово-транспортовий літак Ан-30.

Перший семінар з плянування навчань відбувся у грудні 1997 року. На теперішньому розглянуто організаційні питання, остаточно визначено число учасників "Кооперетів Ченс-98", а також уточнено місце проведення заключного семінару.

Громадяни з України можуть голосувати в ЗСА

Вашінґтон (Амбасада України). — Як відомо, з законом України про вибори народних депутатів України та постановою Верховної Ради України, 29-го березня ц. р. проводитимуться вибори народних депутатів України.

У зв'язку з цим в амбасаді України в ЗСА, а також у генеральних консульствах України в Ню Йорку та Чикаґо утворено дільничі виборчі комісії.

Громадяни України, які знаходяться в ЗСА і які, за законами України, мають виборче право, можуть познайомитися зі списком кандидатів на народних депутатів та їх передвиборчими програмами, а також взяти участь у голосуванні в приміщеннях виборчих дільниць під такими адресами: Embassy of Ukraine, 3350 M Street N.W., Washington, D.C. 20007; tel.:(202)333-0606; Consulate General of Ukraine in Chicago, 10 E. Huron Street, Chicago, IL 60611; tel.: (312)642-4388; Consulate General of Ukraine in New York, 240 E, 49 Street, New York, N.Y. 10017; tel.:(212)371-5690.

Час для голосування встановлено від 7-ої години ранку до 10-ої години вечора за місцевим часом. При голосуванні виборці повинні мати при собі пашпорт громадянина України.

МекДоналдс відкриє в Україні 85 нових ресторанів

Київ. — У найближчі п'ять років американська фірма МекДоналдс відкриє в Україні 85 нових ресторанів з 6,500 новими місцями праці, інвестуючи у це 100 млн. дол., повідомив на засіданні у представництві Світового банку в Україні головний менаджер маркетінґу та зв'язків Стін Пуггаард.

На сьогодні МекДоналдс має в Україні вісім ресторанів — шість у Києві, один у Харкові й один у Дніпропетровському.

До кінця цього року, сказав С. Пуггаард, компанія плянує відкрити в Україні ще 20 ресторанів, інвестуючи 20 млн. дол. Це своєрідний рекорд для фірми, тому що у жодній іншій країні світу за один рік компанія не відкривала такої кількости ресторанів,— зазначив він.

Сьогодні однострій для обслуговуючого персоналу виробляється в Україні, а також закуповується український цукор і деякі види будівельних матеріялів. М'ясні та молочні продукти привозять з Польщі та Росії. С. Пуггаард повідомив, що компанія веде переговори з українськими виробниками щодо достав до ресторанів харчових продуктів саме від них.

ВІДЗНАЧЕНО В. БРЮХОВЕЦЬКОГО

Київ(І. Ф.). — Указазом Президента Леоніда Кучми нагороджено орденом „За заслуги" третього ступеня д-ра В'ячеслава С. Брюховецького, президента Національного Університету„Києво-Могилянська Академія", за вагомий особистий внесок у розвиток національної освіти, впровадження сучасних методів навчання і виховання молоді.

Европарлямент підтримує реформи в Україні

Київ. — 11-го березня після довгих дебатів Европейський парлямент ухвалив резолюцію щодо дальшої підтримки демократичних процесів та економічних реформ в Україні, повідомила УНІАР.

До цього закликав голова комітету у закордонних справах Европарляменту Геррі Кітлі, який представив своїм колеґам плян дій щодо України. Він заявив, що підтримка повинна бути не лише політичною, а й фінансовою.

Натомість член Европарляменту Маґдалєна Гофф висловила претенсії до Києва за неповноцінне використання допомоги, що надається в рамках програми TACIC. За останні п'ять років Україна спромоглася цілеспрямовано використати лише 37 відс. цієї допомоги.

Парляментаристи Европи ще раз нагадали, що Україна повинна виконати свої зобов'язання щодо закриття ЧАЕС до 2001 року.

Кримські татари вимагають українського громадянства

Симферопіль (УНІАР). — Біля 3,500 кримських татарів 10-го березня провели віче, вимагаючи негайного надання їм українського громадянства та забезпечення ґарантованого представництва в органах влади Криму.

Заступник голови Верховної Ради Криму та голова Меджлісу Рефат Чубаров вважає, що процедура надання українського громадянства понад 80,000 кримських татарів може бути спрощена до написання заяви з таким проханням і водночас з відмовою від громадянства Узбекістану, звідки вони прибули.

Вирішення проблеми участи репатріянтів-негромадян України у виборах кримські татари сподіваються отримати від парляменту України, який 24-го березня має розглянути зміни до закону про вибори до Верховної Ради Криму. У тому, що ВР України розгляне це питання, кримських татарів запевнив голова українського парляменту Олександер Мороз, який спеціяльно приїхав до протестуючих зі своєї зустрічі із виборцями.

О. Мороз виключив можливість перенесення дати виборів в Криму, повідомивши, що звернувся до українського Уряду з проханням прискорити фінансування виборчої кампанії в Криму.

У Львові йде кампанія проти викладачів Медичного Університету

Парсиппані, Н. Дж. — Як подає львівська преса, там іде тепер незрозуміла кампанія проти викладачів Медичного Університету.

Розпочалася вона звільненням із посту ректора проф. Михайла Павловського, який сповняв це завдання 17 років. Проф. М. Павловський заявив кореспондентові газети „Експрес", що його змушено написати заяву про звільнення, а після того оголошено конкурс на місце його наступника. Члени обласної державної адміністрації пояснюють це звільнення звичайним порядком дії, тим більше, що проф. Павловського залишили на пості радника ректора і що його звільнення це „зразок цивілізованого відходу від влади".

Все ж коротко після його усунення з посту ректора почалася кампанія фізичної розправи над викладачами, наслідком чого побито професорів Я. Ганіткевича в дні 11-го лютого, проф. Тимочка наступного дня, день пізніше проректора Винниченка, 18-го лютого доцента Ґурську, а 19-го лютого вбито викладача катедри фізичного виховання Блащака. Такі факти подає відомий журналіст Павло Романюк в газеті „Молода Галичина" з датою 24-го лютого 1998 року, при чому пояснює, що всі побиті, це патріотично наставлені громадяни. Журналіст пояснює, що ці побиття і вбивство мають політичний характер і ці випадки враз із усуненням ректора — це заплянована політична розправа.

Створено альтернативну асоціяцію посадників

Київ (УНІАР). — Посадники Маріюполя, Луцька, Чернігова та кандидати на посадників 10-ох інших міст об'єднались в Асоціяцію Реформаторів Міст України під еґідою партії „Реформи і Порядок".

Виступаючи 11-го березня на презентації асоціяції, посадник Маріюполя Михайло Поживанов сказав, що об'єднання створено на альтернативу Асоціяції Міст України, яка, за його словами, перетворилась на політичний орган, що діє за вказівками Адміністрації Президента. Як приклад такої політичної підлеглости, М. Поживанов навів довге мовчання асоціяції щодо усунення посадника Ялти президентським указом. У її запізнілому зверненні до Л. Кучми йдеться лише про можливість перегляду президентського рішення.

Члени новоствореного об'єднання плянують випрацювати статути міст згідно з Хартією місцевого самоврядування, провести реструктуризацію системи управління в містах на зразок міста Маріюполя. Крім того, посадники-рефоматори збираються чітко закріпити в наступних державних і місцевих бюджетах фінансові ґарантії місцевого самоврядування, а також співпрацювати з депутатами Верховної Ради для швидшого ухвалення цивільного кодексу та законодавства про приватну власність на землю, що, на їхню думку, забезпечить інтенсивний розвиток інфраструктури міст.

Китай підпише договір охорони прав людини

Пекін. — Напередодні женевських зборів Комісії людських прав Організації Об'єднаних Націй, у четвер, 12-го березня, Китай повідомив, що підпише договір ООН про охорону політичних і людських прав.

Кіянь Кічень, міністер закордонних справ Китаю на пресовій конференції у справі цього повідомлення сказав: „Китайський уряд готовиться підписати міжнародний договір громадських і політичних свобід, бо завжди прикладав велике значення до міжнародних договорів про людські права". Цим кроком Китай хоче оминути повторної критики на річних зборах згаданої комісії ООН, котрі мають початися у Женеві в понеділок, 16-го березня.

Европейський союз, який кожного року від пам'ятних подій на площі Тіянаньмень у 1989 році, був спонзором критичної резолюції проти Китаю, цього року погодився такої резолюції не підтримувати, бо на думку ЕС заіснували певні зміни щодо людських прав у Китаю. Минулого місяця делеґація ЕС відвідала Китай та обговорювала справи леґальних змін, які Китай мусітиме запровадити, коли хоче підписатися під політичним договором ООН. Здобути згоду Китаю підписати політичний договір ООН було одним з головних завдань Европейського союзу, за що його скритикували угрупування оборони людських прав і окремі політики, закидаючи їм фаворитизм і зменшення вимог щодо Китаю.

Політичний договір

(Закінчення на стор. 3)

Німці протестують проти „єдиної Европи"

Бонн, Німечина. — В країні набирає сили рух проти створення „єдиної Европи". Німці все активніше протестують проти заміни марки на евро, відмовляють довір'ї теперішньому урядові і втікають від податків у тіньову економіку. Крім нелеґальних бизнесів активізуються злочинність та екстремізм.

Оприлюднені в останні дні дані свідчать, що кількість прихильників заміни марки на евро зменшилася до 30 відс. Водночас на 16 відс. впала популярність уряду Гельмута Коля і Християнсько-демократичного союзу, а опозиція вже на 11 відс. випереджує правлячу партію. Самого канцлера підтримує лише 35 відс. виборців, а його суперника, соціял-демократа Ґергарда Шредера, — 57 відс.

Хоч ще недавно кількість прихильників ХДС та евро в країні значно переважала, тепер европейський валютний союз в очах німців є безпосередньою загрозою їхньому особистому добробутові. З початком цього року безробітних в Німеччині стало вже понад п'ять мільйонів осіб, тобто більше, ніж в часи „великої депресії" напередодні приходу Гітлера до влади. А тим часом Маастріхтські домовлення змушують уряд Німеччини стримувати розвиток ринку праці і ріст платень. Суворі вимоги загальноевропейської інтеґрації спричинять скасування найважливіших програм соціяльної допомоги. При цьому Бонн буде виділяти в касу ЕС у чотири рази більше грошей, ніж

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВЗЯЛИСЯ ЗА ЗЛОЧИНЦІВ

КРИМ. — Упродовж останнього місяця кримська міліція провела понад тисячу обшуків за місцем праці та проживання членів злочинних угруповань, окремих працівників урядових структур, а також у створених з участю криміналітету комерційних підприємствах. Затримано 600 осіб, з яких 449 заарештовано. У затриманих вилучено 107 одиниць вогнепальної зброї, понад 27,000 набоїв, майже 30 кг. наркотиків і 400,000 гривень. Про це повідомили у центрі громадських зв'язків МВС України. За даними міністерства, на час розслідування заморожено 46 рахунків комерційних підприємств і фірм, чиїми послугами користувалися особи, яких підозрюють у відмиванні грошей. За корупційні дії, розкрадання та зловживання до кримінальної відповідальности притягнуто 54 державні керівники, серед яких сім депутатів Симферопільської та Ялтинської міських рад.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЛЬВІВ. — Тут відбулася дводенна міжнародна конференція "Фінансування розвитку середніх і малих підприємств в Україні. Реґіональні перспективи". Конференцію організували: Національна аґенція України з питань розвитку та европейської інтеґрації, Організація економічного співробітництва та розвитку, Державний комітет України з питань розвитку підприємництва та Львівська обласна державна адміністрація. Мета конференції — ознайомлення українських підприємців з основними світовими принципами розвитку підприємництва, зокрема, в реґіональному маштабі. Обговорено питання створення сприятливих юридичних та економічних умов для діяльности малих і середніх підприємств, розвитку сфери фінансових послуг підприємцям, пляновий розвиток підприємництва в Україні, визначення потенційних чужоземних донорів, створення необхідного правного поля для відкриття в Україні державного банку реконструкції та розвитку.

СЕМІНАР "ЦЕРКВА І МАС-МЕДІА В УКРАЇНІ, 1939-1998"

ЛЬВІВ. — Тут відбулося перше засідання наукового семінару "Церква і мас-медіа в Україні, 1939-1998", організованого Інститутом історії Церкви та новоствореним Інститутом релігії і суспільства Львівської Богословської Академії. Обговорено проблеми історії Церкви в Україні в період панування комуністичного совєтського режиму та особливості процесів відродження й розбудови церковно-релігійного життя на сучасному етапі. Архів Інституту історії Церкви нараховує понад 800 інтерв'ю священиків, монахів і мирян, фотокопії матеріялів з архівів КДБ, КПСС і органів державної влади. Перші результати зібраних і опрацьованих матеріялів запропоновано для широкого обговорення.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРИЙНЯВ ВІРЧІ ГРАМОТИ АМБАСАДОРІВ МАРОККО, ЯМАЙКИ ТА КОЛЮМБІЇ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма прийняв у Маріїнському Палац новопризначених закордонних амбасадорів. Вірчі грамоти Президентові України вручили амбасадор Королівства Марокко в Україні Ахмед Бурзаї, амбасадор Ямайки в Україні Гершел Дейл Андерсон, які за сумісництвом є також амбасадорами в Росії, амбасадор Колюмбії в Україні Естеля Варгес Суарез , яка за зумісницхтвом є також амбасадором у Польщі. Дипломати висловили сподівання на плідну співпрацю між їхніми державами і Україною.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ І НАТО

КИЇВ. — Про напрямки співпраці між Україною і НАТО розповів на пресовій конференції амбасадор України в країнах Бенілюксу Борис Тарасюк, якого 7-го березня визнано "дипломатом року". Він підкреслив, що НАТО може стати для України не лише партнером у зброї, але і вже тепер підтримує українську науку, екологію тощо. Минулого року 33 науковці України отримали від НАТО ґренти, 242 науковці взяли участь у проектах, фінансованих НАТО. За сприянням НАТО плянується провести семінар на тему екологічного стану Чорного та Азовського морів. "Я не виключаю, що в майбутньому в практичну площину стане питання про членство України в НАТО, — зазначив Борис Тарасюк, відповідаючи на запитання, чи є невтралітет суттю української зовнішньої політики. — В Конституції ви не побачите цієї позабльоковости, законодавці залишили розв'язання цього питання на майбутнє".

"ІНТЕЛ" ВИРОБЛЯТИМЕ КОМП'ЮТЕРИ В УКРАЇНІ

КИЇВ. — Тут відбулася презентація представництва корпорації "Інтел" в Україні. Реґіональний представник корпорації Андрій Гребень у своєму виступі зазначив, що в умовах політично-економічної стабільности "Україна може стати найбільшим ринком апаратного забезпечення у Східній та Західній Европі". За словами А. Гребеня, корпорація зацікавлена в рості інтеґраторів процесорів виробництва "Інтел" в Україні. З цією метою вона вживає заходів для розвитку підприємств, які виготовляють персональні комп'ютери на місцях. Проводить семінари для працівників таких підприємств і рекламує комп'ютери, виготовлені на базі процесорів компанії "Інтел". Найпрестижнішою з них є програма "Інтел - інсайд", до якої покищо підключено лише дві компанії-виробники комп'ютерів: "Квазар-Мікро" та "МДМ-Сервіс". Найближчим часом приєднаються ще кілька кандидатів.

У СВІТІ

З БЮРА ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА минулого тижня повідомили, що будуть зроблені заходи відновити громадянство тим жидам, яких змушено еміґрувати в часі антисемітської кампанії, розпочатої комуністичними властями у березні 1968 року. Директор згаданого бюра Данута Гюбнер у своїй статті в газеті „Жечпосполіта" пише: „ Я запевняю всіх тих, які були змушені виїхати з Польщі у наслідок березневих подій, що коли тільки наспіють їхні аплікації, бюро президента зробить всі можливі заходи щоб надати їм польське громадянство". Широко заплянована „антисіоністська" комуністична акція у 1968 році була ще одним засобом припинити всякий спротив дисидентства серед інтелектуалів і студентів, що спричинило виїзд 12,000 до 20,000 жидів чи осіб жидівського походження з Польщі. Покищо не відомо скільки з тих осіб звернеться з проханням відновити їхнє польське громадянство. Президент Алєксандер Кваснєвский назвав ті події „ганебною сторінкою в польській історії".

В АМЕРИЦІ

У СУБОТУ, 28-ГО ЛЮТОГО , у своєму домі в Бетесді, Мд., передмісті Вашінґтону, помер усіма забутий колишній високого звання совєтський дипломат Аркадій Шевченко, котрий тому два десятки років здивував цілий світ своїм переходом на американську сторону. Про смерть 67-річного А. Шевченка офіційно повідомила кількома реченнями, його російська православна церква — катедра св. Івана Хрестителя у Вашінґтоні, три дні після його похорону. У час свого переходу на американську сторону в квітні 1978 року, А. Шевченко був заступником генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, тому його перехід був так широко коментований по цілому світі. У порівнянні до розголосу про його перехід, повідомлення про смерть було дуже незначним, як і його життя останніми роками в Америці. Здобувши славу і фінансове забезпечення випуском своєї книжки „ Роз'єднання з Москвою" (Кнопф, 1985) та виступами А. Шевченко відійшов у невідомість.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

СТВЕРДЖЕННЯ НАПРЯМНИХ УНСОЮЗУ

Український Народний Союз існує для:

** поширювання принципів братської діяльности;*

** збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;*

** надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.*

Як братська забепеченева установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

Росія підтримує Іран, Ірак і "розуміє" Україну

Україна, як відомо, за рекомендацією ЗСА, відмовилася від ядерної співпраці з Іраном, скасувавши угоду про продаж турбін для іранської атомної електростанції. Керівники Ірану відповідно оголосили Україну "ненадійним політичним та економічним партнером". Угоду про участь у будівництві атомного реактора в іранському місті Бушер уклало ще в часи СССР харківське підприємство "Турбоатом". Сьогодні для України важливішим є отримання американських інвестицій для реформування власної атомної енергетики.

Московські засоби масової інформації повідомили, що Кремль не здивований відмовою України і там до цього ставляться з розумінням. Натомість Росія має намір сама завершити розпочате будівництво атомної станції в Ірані.

Після березневого міжнародного семінару у Теграні, Іран, на якому обговорено проблеми у зоні Перської затоки, американські експерти заявили про неминучу "нормалізацію американсько-іранських відносин", розірваних після ісламської революції у 1979 році.

Однак занепокоєння викликає ядерна загроза з боку іншої країни того реґіону — Іраку. Комісія ООН, яка спостерігає за роззброєнням Іраку, постійно наштовхується на різні труднощі й перешкоди. Голова комісії австралієць Ричард Батлер призначив своїм заступником американця Чарлза Дулфера.

Російська делеґація в ООН почала вимагати від генерального секретаря ООН Кофі Аннана призначення ще одного заступника голови комісії — росіянина. Або ввести до комісії п'ятьох заступників — по одному від кожної країни-постійного члена Ради Европи (ЗСА, Великобританії, Китаю, Росії та Франції). Франція, котра майже завжди підтримує Росію, запропонувала обмежитися двома заступниками.

Американці не заперечують проти широкого представництва в комісії Батлера, однак їх непокоїть не бюрократичний, а політичний аспект цього прохання. І хоча К.Аннан обіцяв не перебирати на себе уповноваження Ради Безпеки, все ж погодився розглянути прохання Росії. Отож політичні коментатори запідозрили, що угода між К. Аннаном і Саддамом Гусейном з 22-го лютого з'явилася в результаті таємних поступок, завдяки яким комісії дозволили оглянути принаймні три з вісьмох президентських палаців, де можуть зберігатися документи про виготовлення зброї, або навіть склади із забороненими видами зброї.

Росія, як відомо, критикувала працю комісії ООН за начебто дуже аґресивну поведінку і зумисне зволікання з закінченням своєї місії. Насправді ж 50 інспекторів від 11-ох країн при перевірці тих трьох об'єктів мали дуже обмежені можливості з огляду на численні заборони з боку іракських властей. В той час, як знайти щось, на думку інспекторів, можна тільки, прибувши на об'єкт несподівано.

І все ж комісія виявила документи, які свідчать, що Москва і Багдад вели переговори про закупівлю російського обладнання для виготовлення біологічної зброї. Недовір'я до Росії зросло ще більше, коли стало відомо, що інформацію про пляни інспекторів Ірак отримав від російської амбасади в Багдаді.

Підтримуючи Ірак, Росія тішить себе надією отримати від іракських властей ті більйони долярів, які Багдад заборгував за озброєння ще Совєтському Союзові. Крім того, Росія розраховує отримати право на розроблення родовищ іракської нафти. А С.Гуссейн нагнітає пристрасті, щоб відвернути увагу громадян від катастрофічної економічної ситуації в державі та звалити всі біди на ЗСА та ООН.

Україна, як член ООН, також візьме участь у пошуках на території Іраку недозволеної зброї. Голова спеціяльної комісії ООН Ричард Батлер з цього приводу надіслав ноту в Україну, де сказано, що протягом березня-квітня 1998 року шість українських експертів у складі спеціяльних інспекційних груп перевітятимуть наявність в Іраку хемічної та бактеріологічної зброї масового знищення.

М. Мельник

ВАЖЛИВІ ВИБОРИ

Коли спробувати зробити аналізу передвиборчих настроїв в Україні, то, без сумніву, найважливішою їх характеристикою є величезні контрасти в поглядах на проблеми національної, соціяльно-економічної і закордонної політики. В соціяльно-економічній ділянці різниці в поглядах в усіх економічно заавансованих країнах набагато менші, ніж в Україні. Комуністичні партії там тепер або майже не існують, або так послабли, що майже ніякого впливу на спосіб думання громадян не мають. Основні праві і ліві сили ідейно до тієї міри зблизились, що в деяких ситуаціях вони без труду зуміли творити коаліційні уряди.

Чого Україна шукає?

В Україні маємо тільки досить непевних себе прихильників економіки вільних ринків. За малесенькими вийнятками, правдивих ентузіястів такої економічної системи там нема. Тому що середня верства ще не створилась, люди ті, підтримуючи того роду реформи, керуються радше розумом, ніж власними інтересами. А в таких випадках розум не все є рушійною силою.

І серед лівих, і серед правих є багато прихильників „контрольованої економіки". На їхню думку, соціяльна справедливість буде принаймні частинно запевнена, коли держава дбатиме не тільки про порядок, про чесну гру конкурентів на ринках, але й контролюватиме багато речей, наприклад, — платні і ціни.

Представники передвиборчих союзників, Соціялістичної і Селянської партій, вважають: „Кожному громадянину України стало очевидним, що здійснюваний в Україні курс на так звані 'радикальні ринкові реформи', збанкрутів, зайшов у глухий кут". Цю думку поділяють і комуністи. У своїй передвиборчій програмі Проґресивна Соціялістична Партія України хоче „зафіксувати ціни на енерґоресурси та товари першої необхідности, ввести механізм дійового реґулювання цін в основній номенклятурі товарів; ...націоналізувати об'єкти, що не запевнюють національну безпеку... та підприємства, що скоротили робочі місця та знизили ефективність виробництва;... стимулювати розвиток колективних сільсько-господарських підприємств, не допустити до розпродажу землі...". У такій важливій з економічної точки зору справі, як вільна торгівля землею, більш поміркований соціяліст Олександер Мороз недавно заявив: „Доки буду головою Верховної Ради, українська земля не продаватиметься".

Бльок „Трудова Україна" у своїй передвиборчій програмі хоче „...націоналізації стратегічно важливих, прибуткових і безпідставно приватизованих підприємств;... ввести державну монополію на зовнішньоторговельні операції з енерґопостачання..."; відновити систему державних банків і т. д.

Партії ті страшать народ економічним (а з тим і політичним) поневоленням України. Найчастіше згадуваним потенційним поневолювачем є Міжнародний валютний фонд — в дійсності найбільш успішний помічник в проведенні економічних реформ. У всіх тих ділянках Комуністична Партія пропонує приблизно такі самі екстремістичні погляди. Та при тому не можна забути, що багато з тих безглуздих поглядів втішаються значною популярністю серед великої частини населення.

Треба ствердити, що досить сильна Соціялістична Партія під керівництвом О. Мороза є більш поміркована. Соціял-Демократична Партія, на якої чолі стоять колишній президент Леонід Кравчук та колишній прем'єр-міністер Євген Марчук, є більш позитивна. Бльок демократичних партій НЕП (Народовладдя, Економіка, Порядок), в якому об'єднались Демократична Партія України і Партія Економічного Відродження, в основному підтримують економічні програми Уряду.

Народний Рух України набрав трохи відваги і в своїй передвиборчій плятформі заявляє: „Ми законодавчо закріпимо право власности на землю...". Та поза тим партія та не дуже афішує себе як борець за впровадження вільних ринків. Рухівці, правдоподібно, бояться, щоб „непотрібно" не втратити голосів. Очевидно, альтернативою є переконати людей про доцільність своїх програм в тій основній ділянці. Та це для Руху, мабуть, занадто ризиковна річ.

Обіцянки в соціяльно-економічній ділянці

Людині стає найбільш весело (а може й сумно), коли дивитись на обіцянки партій в ділянці соціяльно-економічній. Що вони тільки людям не обіцяють! І то не тільки ліві. Наприклад, виборчий бльок „Національний Фронт" (Конґрес Українських Націоналістів, Українська Консервативна Республіканська Партія і Українська Республіканська Партія) обіцяє, що за їхньої влади „усі працездатні матимуть змогу отримати роботу відповідно до своєї кваліфікації... Протягом року підвищимо вдвічі пенсії і зарплати у бюджетній сфері... Впродовж трьох років забезпечимо доступність та европейський рівень безоплатної медицини та освіти...". А де взяти гроші на ті всі видатки? Ось їхня рецепта: „Негайно встановимо верхню межу сукупних податків і зборів на доходи на рівні не вище 22 відс. від прибутку...". Отже, автори плятформи думають, що ті всі соціяльно-економічні блага можна купити за податки, що становлять таку відносно малу пропорцію доходів населення. Невже ж люди ті ніколи не чули, що народ надто багато разів обдурити не можна?

Плятформа Народного Руху України є трохи „розумніша", але й там можна знайти такий нонсенс, як: „...Підвищимо пенсії втричі і заробітну платню вдвічі...". Цікаво, як вони підвищать ті платні — за допомогою указів? І де візьмуть на те гроші — в друкарні? Очевидно, в лівих таких фантастичних обіцянок є багато більше.

Існують теж великі контрасти в ділянці формування національного обличчя України. Ось заява Руху: „Патріотизм, професіоналізм, порядність — такі принципи кадрових призначень, які здійснюватиме Рух... Рух послідовно обстоює Національну Ідею як запоруку зміцнення державности, відродження та об'єднання української нації... Створимо умови для формування української політичної нації на засадах патріотизму... Ми створимо цілісну систему національної освіти та виховання на засадах патріотизму і принципах християнської етики... Ми вдосконалимо правні норми, покликані відновити функціонування української мови на всіх ділянках державної та політичної діяльности".

В противагу до того роду патріотичних настанов, на думку багатьох (та далеко не всіх) лівих, треба „...визнати офіційними мовами українську та російську, надто їм однаковий статус і рівні права щодо їх використання в законодавчих, представницьких, виконавчих та судових органах".Та більшість партій знає, що з одним наставленням не можна виграти виборів у західніх областях, а з другим — у східніх і південних, і тому про ті речі вони, принаймні офіційно, не говорять.

Проєкти щодо закордонної політики України

Подібну ситуацію завважується у тих точках плятформ, що стосуються закордонної політики України. Маленька групка партій виразно визначилась, а решта лявірує. Приміром, Соціялістична Партія хотіла б „...визнати стратегічним союзником України Російську Федерацію та Білорусь. Засудити політику протистояння братських народів; ...денонсувати Хартію про окреме партнерство з НАТО".

Партія „Громада" стоїть посередині. Вона пропонує „...дотримання курсу на інтеґрацію в світові і европейські структури, розвиток стратегічного партнерства з ЗСА та дружніх стосунків з країнами СНД і особливо з Росією". „Національний Фронт" каже, що „Україна повинна стати могутньою консолідуючою силою на грані трьох світів...", але конкретно про НАТО, СНД, ЗСА і сусідів не говорить. Приємно завважити, що Рух на ті незвичайно важливі теми висловлюється виразно: „Зовнішня політика України базуватиметься на принципах економічної, політичної, військової інтеґрації в Европу. Водночас ми будемо домагатися виведення іноземних військ з території України, отримання своєї частини активів колишнього СССР".

Хто ж виграє?

В Україні зареєстровано тепер уже біля 60 партій, та тільки 32 партії будуть брати участь у виборах. Партії ті мусять подати своїх кандидатів в одномандатні виборчі округи до Центральної виборчої комісії. Теоретично, кожна партія мала б подати 250 кандидатів (інші 250 — це кандидати за партійними списками). Найбільше кандидатів (224) подала КПУ. Та тільки біля 11 партій подали понад 100 кандидатів.

Хто виграє? В порівнянні з теперішньою Верховною Радою, чи збільшиться кількість українських патріотів (і правих, і лівих) і чи буде більше прихильників швидких ринкових реформ? Тепер в Україні іде велика кількість опитувань публічної опінії. Та наскільки вони достовірні? Чи населення не зберегло деякого остраху з часів поліційного режиму? (Якби в тридцятих роках приїхала до України найбільш респектована на Заході фірма і почала питати людей, чи вони щасливі під владою Сталіна, вислід був би такий, як у тодішніх виборах: 99 відс. — „так"). Іншими словами, чи люди говорять опитувачам одне, а збираються робити друге? Незадовго довідаємось. А покищо мені здається, що у Верховній Раді буде значно більше патріотів і значно менше комуністів. Буде також багато менше партій, бо ледве чи партії, які отримали менше, ніж 4 відсотків голосів, чи не дістали ані одного депутата, матимуть великі вигляди на дальше існування.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „корнер" і „лє драґстор"

Пригадуєте, дорогі читачі „бальзакового віку", ще цей час, коли ми масово переселювалися до ЗСА чи Канади та мали нашу першу безпосередню зустріч з тутешнім життям і з мовою, яку в найкращому випадку навчалися принагідно або у приватних лекціях в Европі?

У цих перших роках було нам і смішно, і незрозуміло, чому „давні іміґранти" у розмовах з нами уживають стільки американських висловів звичайно зукраїнізованих, але все ж чужих для нашої рідної мови.

Тоді ми саме вперше зустрілися із такими словами як „корнер", „стріта", „шапа", „мапа" та тим подібними, що були для нас новістю і одних це обурювало, а других смішило. Саме в тих початках ми з певною погордою називали давніх українських переселенців до ЗСА „воцемери" а вислів „корнер" чи „стріта" були для нас завжди доказом, що маємо до діла із давнім іміґрантом.

Гай, гай як було це давно і як багато із того часу змінилося. Тепер ми вже не посміхаємося із такої мішаної української мови, бо наші діти чи внуки найчастіше порозуміваються плинною англійською мовою між собою, а до нас говорять по-українськи, але вже із помітним акцентом, який відчувається у тих, для яких українська мова є другою мовою.

Рівночасно в тих довгих роках після Другої світової війни англійська мова стала першою і панівною в цілому світі, якої навчають, щоб могти порозумітися легко з кожним і вона стала немов обов'язковою для кожного, що має товарисько чи службово до діла з чужинцями.

Однак у перших роках після закінчення Другої світової війни американські, чи пак англійські вислови почали бути модними у різних країнах Европи і здавалося, що ці вислови затримаються і поширяться так, як серед наших поселенців в ЗСА. Але поодинокі держави боронилися перед тим мовним „смітником". Перебуваючи в сімдесятих роках часто у Франції, я завважила протест населення проти американізації із відповідними написами на мурах Парижу, як і статтями в пресі, висміваючими спроби уживання американізованих слів в писанні та в поточній мові. А після того прийшла поважна заборона урядових чинників „американізувати" французьку мову і з її словника зникли одного дня такі вислови як „лє драґстор", „бизнес", „шов" та інші.

А ось вільна, незалежна Україна від шости років тепер переходить цей самий непотрібний процес американізації української мови, що видається ще більше дивним, як ті перші слова наших давніх іміґрантів, які нам здавалися так смішними та непотрібними тут в ЗСА.

Цю американізацію мови відчувається більше у газетах та журналах, як у щоденній мові, але як сильна вона тепер і панівна у кожній газеті та у кожному журналі. Ось біля мене лежать три числа із лютого трьох різних газет як із західньої, так і східньої України. Беру першу сторінку та читаю, між іншім, такі слова: шоу, брифінґ, бізнес, рекет, сленґ, кондиціонер, фавор, приз, мюзикл, саміт, лідер, перфект, офіс, балотування, денді, сертифікат. Так можна вичисляти, здається, у безконечність замериканізовані вислови, що засмічують кожне число української газети з України.

Правда, ідуть конференції та дискусії на тему українського правопису і проблеми української мови, пишеться статті та підручники як тут в діяспорі, так і в Україні, але все це досі не змінило існуючого стану, а усі мною подані приклади, яких, до речі, можна знайти десятками є із останніх чисел газет, що прийшли до нас з України.

І тому насуваєтья питання, чи не пора вже зайняти певним поважним чинникам гострого становища відносно американізації чи також русифікації нашої мови?

Але тепер усі зайняті виборами і про мову не може бути мови. А відтак — побачимо...

О-КА

Петро Грицак

75-ліття рішення Ради амбасадорів

Коли Перша світова війна ще тривала, без більшого вигляду на якесь скоре закінчення, ЗСА мусіли зайняти певне становище. У квітні 1917 року Америка рішилася інтервеніювати, ніби „щоб покінчити назавжди із усіма війнами". Президент В. Вілсон говорить із захопленням про недавню російську лютневу революцію — як про новий вияв бажання російського народу, „із демократичними традиціями", боротися за мир та інтернаціональну справедливість. Але чутки про таємні договори воюючих сторін, про „поділ світу" після виграної війни змусили Вілсона проголосити своїх „14 точок", де вимагається поділу Австро-Угорщини на незалежні держави, відновлення Польщі „на територіях із польською більшістю", а також інтеґрального збереження російської імперії.

Новим було, одначе, проголошення Вілсоном принципу „самовизначення народів", яке давало низці бездержавних народів Австро-Угорщини надію на краще політичне майбутнє. Одначе, вже тоді було видно повне фаворизування поляків та „чехословаків" і „сербохорватів", дивних політичних новотворів.

Вже у січні 1917 року появилася в Америці „брилянтова ідея", здається, якихось підприємців польського походження, щоб створити із еміґрантів-поляків леґіон для інтервенції в Европі. Був це зародок пізнішої армії ген. Й. Галлера. Вона, коли Америка була ще невтральною, переходила вишкіл у Канаді, а пізніше, доповнена полоненими із німецької армії та французькими добровольцями (одним із яких був пізніший ген. Ш. де Голль), була кинена, у критичний момент польсько-української війни, 14-го травня 1919 року в Галичині проти українців. Армія ген. Галлера, разом із інспірованим французами нападом румунів на запілля УГА, привела до здобуття Галичини поляками в липні 1919 року. Мимо того, що армія Галлера мала битися тільки проти большевиків, поляки все одно вислали її проти Української Галицької Армії (УГА) під протекстом, що УГА була не ліпша від большевиків, бо воювала під проводом колишніх австрійських старшин (що дуже не подобалося альянтам). Також поляки безпідставно закидали українцям, що ці по-варварськи трактували польське населення Галичини, зокрема великих землевласників, жінок та дітей. Рівнож виставляли численні меморандуми та голосили безсоромно всім, що годилися слухати, що українці, білоруси й литовці є тільки сирою етнографічною масою, без жодного почування етнічної ідентичности. Мовляв, проваджені своїми радикальними, малокультурними провідниками, вони тільки мріють винищити поляків, одинокий цивілізований народ на територіях, які колись належали до Речі Посполитої.

Того роду арґументи відкидав англійський прем'єр Ллойд Джордж. Він радив полякам подивитися на власну історію і не набирати собі забагато меншин, саме із найздібніших европейських народів. Але трапляли вони до серця американцям і французам: їхній чільний політик, Клємансо, мав навіть сказати, що як довго живе, не допустить до жодної незалежної України. Все таки, у мировому договорі (10-го вересня 1919 року) в Сен Жермен, між альянтами й Австрією, визнано, у точці 91, Східню Галичину, тільки окупованою поляками країною без права суверенности, із автономією, де мав відбутися у 1944 році плебісцит про остаточну державу належність. Це сьогодні назагал є мало відомим фактом.

Події, одначе, так розвивалися, що у відомому квітневому договорі між УНР та Польщею, що мав місце в Варшаві, у 1920 році С. Петлюра ніби „зрікся" Галичини на користь Польщі (до чого не мав від галичан жодного уповноваження). Пізніший Ризький договір (без участи УНР) із 1921 року між Польщею й большевиками фактично уневажнив Варшавський договір та устамлив східню границю Польщі на Збручі. Але, з точки інтернаціонального права, Східня Галичина залишалася дальше тільки окупованою країною, із кордоном на заході, який перебігав приблизно як теперішній польсько-український кордон. Тому десь у жовтні 1922 року поляки прийняли в соймі закон про досить обмежену автономію для трьох воєвідств, що збігалися із територією Східньої Галичини. Також в тому часі вже заіснувала т. зв. Рада амбасадорів, яка з доручення новоствореної Ліґи Народів, мала переглядати виконання мирових договорів із останньої війни, а складалася вона із представників Франції, Англії, Італії, Бельгії та Японії. Тому беручи формально під увагу Варшавський та Ризький договори та вище згаданий закон про автономію Східньої Галичини, Рада амбасадорів 14-15-го березня 1923 року рішила, що Східня Галичина має таки належати до Польщі. Мимо численних протестів дипломатичних представників галицьких українців, на

(Закінчення на стор. 3)

75-ліття рішення...

(Закінчення зі стор. 2)

тому й залишилося аж до розпаду Польщі у 1939 році. Закон про автономію не введено в життя.

Говорено тоді, що повинна децизія фактично мала місце на рекомендацію італійського амбасадора, на підставі опінії тодішнього папського нунція в Польщі, кардинала Пачеллі. Мав він ніби сказати: "Rutheni non sunt maturi ad regendum", тобто „русини не є здібні до самостійности". В той спосіб Східня Галичина остаточно втратила право на самовизначення, через інтриги поляків та потурання їхніх патронів, французів. Сильно до того причинилися численні попередні потягнення Америки на користь Польщі, як от організація армії Галлера та постачання усякого воєнного матеріялу під час польсько-української війни.

Для українців почалася 18-літня неволя. Тому що зусилля українського політичного проводу, вихованого на традиціях парляментаризму, не увінчалися успіхом для легітимного полагодження справи української незалежности, прийшло на чергу молодше покоління, більш схильне до збройної боротьби, ніж до парляментарних дискусій. Це привело до значного ослаблення традиційного зв'язку між українським народом у Галичині та його інтелігенцією, який дотепер характеризував українське політичне життя. Наслідки тієї дихотомії дають про себе знати ще й сьогодні.

Не було потіхою для українців, що в тому самому часі також передано полякам „для вічного затримання" литовське місто Вільно (сьогодні знане як Вільнюс), спритно захоплене поляками у 1920 році. Ці успіхи так пішли до голови полякам, що вони стали вважати себе „великою потугою" (моцарством), яка може дальше вести незалежну від нікого, агресивну політику на сході Европи, із комплетною безкарністю та брутальним трактуванням своїх меншин. Можна сказати, що існує багато подібностей між військовими ініціятивами поляків у 1918-20-их роках та сербів недавно, у 1991-95-их роках, під час розпаду Югославії.

У СЕРЕДУ, 11-ГО БЕРЕЗНЯ, Міжнародний Червоний Хрест відтягнув своїх працівників з неспокійної сербської провінції Косово з уваги на серйозні погрози. З відходом працівників Червоного Хреста ця околиця, де останнім часом десятки осіб було вбито, а сотні залишили свої оселі, втрачено єдиних доброчинних помічників, яких там тепер зокрема потрібно, щоб допомогти потребуючим. Крім того з їхнім від'їздом у Косово не залишилось ніяких незалежних спостерігачів, де сербська поліція та військові відділи окремого призначення вбили понад 74 особи своїх же громадян, які з походження є албанцями. Жорстока поведінка сербського уряду з албанськими повстанцями занепокоїла всю міжнародну громадськість, а публічний глум сербських властей над вбитими албанцями тільки долив оливи до вогню. Аналітики підкреслюють, що коли цьому лихові не зарадять відразу, то воно може перекинутися на сусідські країни та почати новий заколот у вже й без того знівечених внутрішньою війною регіонах.

СЕНАТСЬКА ЮРИДИЧНА КОМІСІЯ минулого четверга, 5-го березня, окремим законопроєктом вирішила відкрити для публічного користування державні записи та документи про нацистських воєнних злочинців. Законопроєкт спонзорований Майком ДеВейном, республіканським сенатором з Огайо, створить окрему внутрішню агенцію, котра буде розпізнавати, розсекречувати та робити доступними публіці всі записи про нацистських воєнних злочинців, які зберігалися в державних архівах. Дві категорії документів буде відкрито для публічного перегляду: інформацію про нацистські воєнні злочини і переслідування та інформацію пов'язану з трансакціями вкраденого добра від жертв голокосту. Документи, котрі можуть нарушити деякі таємниці, а з тим і державну безпеку можуть бути затримані, але керівники мусітимуть такі свої рішення виправдати перед Конгресом.

Китай...

(Закінчення зі стор. 1)

ООН покриває свободу вислову та релігії, право збору, участи у громадських справах і виборах, свободу порушування та рівноправности перед законом.

Державний департамент ЗСА у своєму річному звіті стверджує, що поліпшення фундаментальних людських прав в Китаю заіснували, але ще залишилося багато до поправи. Міжнародна амнестія, організація, котра спостерігає за переступленням людських прав по цілому світі, у своєму звіті цього місяця підкреслює, що не зважаючи на обіцяні Китаєм переміни, в практиці малощо змінилося. Тисячі китайців дальше перебувають в ув'язненні без оскаржень і судових процесів, які є „дуже несправедливими", а тортури ще дальше застосовуються на широку скалю в країні.

Все ж таки ЗСА привітали цей крок Пекіну підписати згаданий договір ООН, та натякнули, що можуть з цього приводу не підтримати будь-якої критичної резолюції проти Китаю на нарадах Комісії людських прав у Женеві.

Німці...

(Закінчення зі стор. 1)

Лондон і Париж, разом взяті. Опозиція негайно оприлюднила цей факт, спонукуючи німців дбати про себе в інший спосіб.

Також у цьому сенсі, шукаючи винуватців внутрішніх і зовнішніх негараздів, все агресивнішими стають ультраправі. У зв'язку з цим Бонн непокоїться, чи всі вищі старшини бундесверу є досить льояльні до влади. Міністерство оборони не встигає позбуватися старшин, причетних до „націоналізму", тим часом вищі військові чини все відвертіше критикують зменшення фондів на розвиток армії, заплановане напередодні запровадження евро.

УТОЧНЕННЯ РЕЧЕННЯ

В кінцівці статті І. Головінського „Українська освіта в переходовий період" („Свобода" з 20-го лютого ц. р., ч. 34) пропущено назви двох організацій. Останнє речення першого абзацу у третій колонці слід читати: „У цій статті тільки згадаю, що багато зусиль, часу і фінансових засобів вложили такі відомі установи, як Координаційний Комітет Допомоги Україні, Шкільна Рада УККА, Український Вільний Університет, Український Народний Союз, Світове Товариство Українських Учителів, Наукове Товариство ім. Шевченка". — **Ред.**

Дякують УНС за концертове турне

На руки предсідника Українського Народного Союзу Уляни Дячук наспіла з Києва, датована у січні 1997 року, мистецько виконана подяка Міністерства Внутрішніх Справ України за допомогу УНС у здійсненні концертового турне ансамблю пісні і танцю МВС України в жовтні 1995 року.

Подяка за підписом міністра внутрішніх справ України Ю. Кравченка зокрема підкреслює перебування ансамблю на мальовничій Союзівці та теплу опіку доброзичливих людей-українців або українського походження, що причинилося до успіху того першого в історії ансамблю турне за кордоном.

Міністер Ю. Кравченко стверджує, що ансамблеві вдалося здійснити те, що не завжди можуть зробити політики і дипломати — якнайкраще поєднати народну дипломатію з державною політикою для консолідації світового українства. Для глядачів-українців у ЗСА виступи ансамблю були також відкриттям того, що така правоохоронна структура, якою є тепер МВС України, приділяє велику увагу відродженню і розвиткові національної культури українського народу.

З найкращими побажаннями для У. Дячук і її ділового оточення закінчується ця подяка з відповідним рисунком, на якому знаходяться усі символи України.

Ділимося сумною вісткою, що відійшла у вічність 11-го березня 1998 р. на 79-му році життя в Нюарку, Н.Дж. наша **МАМА і БАБУСЯ**

бл. п.

АННА ВІЛЬШИНСЬКА

дружина покійного Павла і мама покійного сина Зеновія.

Залишила у смутку:
сина — ЯРОСЛАВА
внуків — ІВАНА, ГАЛЮ і РОМАНА

ПОКІЙНА поховована на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Просимо згадати її у ваших молитвах.

Вічная пам'ять!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на стипендії 1998/1999 академічного року

Згідно з рішенням управи НТША, стипендії надаються студентам вищих семестрів з добрими успіхами для завершення студій і тим аспірантам (graduate students) гуманітарних, суспільних та стислих наук в акредитованих університетах, що успішно закінчують, чи працюють над маґістерськими або докторськими працями, спеціялізуються в українській проблематиці і потребують фінансової допомоги.

Стипендії будуть надані із процентів наступних фундацій при НТШ:

1. Петро Андрусів — мистецтво.
2. Орест і Марія Гладкий — архітектура.
3. Ксеня Калмук, Євген й Ірина Мельник, Іван Романюк, Ярослав й Ірина Щербанюк — література.
4. Василь і Софія Дмитренко, Константин Кебало, Юрій Кузів — історія.
5. Остап Котик-Степанович — історія УСС-ів.
6. Зеновій й Ольга Петиш — музика.
7. Юрій Срібний й Климентій Рогозинський — право.
8. Микола Шпетко — православна богословія.
9. Климентій Рогозинський, Ольга і Петро Моцюк — медицина.

Прохання разом з коротким життєписом, рекомендаціями двох професорів, студійними успіхами, фінансовою документацією із зазначенням на яку фундацію подається, слід надсилати на адресу НТШ до 1-го травня 1998 р.

Висота стипендії від $1,000.00 до $5,000.00.

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY, Inc.
63 Fourth Ave., New York, NY., 10003

ПОДІЇ

XVIII ШЕВЧЕНКОЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк. — НТШ, УВАН, УНІГУ та Інститут ім. Гаррімана Колюмбійського університету влаштовують XVIII Річну наукову шевченкознавчу конференцію. Відбудеться доповідь Василя Маркуся на тему „Шевченко сьогодні". Також у програмі — інтерпретація творів Т. Шевченка; виступатимуть Т. Гундорова, Т. Кознарський, Л. Онишкевич, Л. Рудницький, Ю. Тарнавський, В. Ткач, Г. Чумаченко та О. Біланюк. Конференція відбудеться у суботу, 21-го березня, в НТШ, 63 Четверта аве. між 9-10-ою вул. в Ню Йорку. Початок о год. 4-ій після полудня.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ СПАДЩИНИ

Дженкінтавн, Па. — Менор Джуніор Коледж влаштовує у неділю, 22-го березня, День Української Спадщини. У програмі — розваги для дітей, виставки, показ майстерности, освітні семінари та перекуска. Додаткові інформації поміщені у „Свободі", ч. 47 з середи, 11-го березня. Адреса коледжу — 700 Факс Чейс ровд, Дженкінтавн, Па.

ДОПОВІДЬ НА ІМІҐРАЦІЙНІ ТЕМИ

Ньюарк, Н. Дж. — Союз Українок Америки, Окружна Рада Ню Джерзі влаштовує доповідь і дискусію на тему „Іміґраційні закони ЗСА", які відбудуться у п'ятницю, 27-го березня, в залі церкви св. Івана Хрестителя, 719 Сенфорд аве. в Ньюарку, Н. Дж. Участь братимуть американські іміґраційні адвокати українського походження: Михайло Грицак, Борис Левицький, Андрій Міхняк та Богданна Походай. Початок о год. 7:30 вечора. Паркувальну площу охоронятиметься. У справі інформацій слід телефонувати на число (973) 373-9729.

З'ЇЗД УАКР

Ню Йорк. — Крайова Рада Української Американської Координаційної Ради повідомляє, що Звичайний з'їзд Крайової ради та вибір нової Президії відбудуться у суботу, 4-го квітня, в канцелярії УАКР, 142 Друга аве. в Ню Йорку. Початок о год. 1:30 після полудня.

КОНЦЕРТ ОДЕСЬКОЇ СИМФОНІЧНОЇ ОРКЕСТРИ

Бруклин, Н. Й. — Тут у неділю, 29-го березня, у Бруклинському центрі виконавського мистецтва при Бруклинському коледжі відбудеться концерт Одеської Симфонічної Оркестри, диригент — Гобарт Ерл. У програмі — Балетна сюїта „Тарас Бульба" Глієра, Фортепіяновий концерт ч. 1 Прокоф'єва (соліст — Стівен Лубін) та Друга симфонія Рахманінова. Концерт проходитиме у Волт Вітман театрі, ріг Флетбуш та Ностранд аве. Початок о год. 2-ій після полудня. Квитки можна придбати в касі від вівтірка до суботи з 1-6-ої год. вечора, або телефонуючи на число (718) 951-4500.

П О Д Я К А

з волі Всевишнього 22-го грудня 1997 р. відійшов у вічність наш найдорожчий ТАТО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

протопресвітер отець

ВОЛОДИМИР БАЗИЛЕВСЬКИЙ

З глибоким смутком поховали ми нашого дорогого тата, дідуся і прадідуся. В цей для нас так тяжкий час ми одержали від духовенства українських православних і греко-католицьких церков, наших приятелів і знайомих та від парафіян покійного надзвичайно потрібну для нас в той час духовну підтримку і слова потіхи і розради. В свою чергу ми складаємо подяку усім хто були присутніми на похоронних відправах: Панахиді-Відспіванні і на Службі Божій в катедрі св. кн. Володимира та на Панахиді в церкві-пам'ятнику і на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, як рівнож всім тим, що надіслали нам свої співчуття.

В першу чергу, складаємо нашу щиру подяку Владиці Архиєпископові Антонієві, отцям духовним, о. протоієреєві Романові Тарнавському, о. протоієреєві Володимирові Ханасові, о. Федорові Мазурі, о. Богданові Калиннику, о. протоієреєві Леонідові Кішковському, о. ігуменові Патрикію Пащакові, о. Михайлові Левові, о. Андрієві Кулику та о. дияконові Юрієві Малаховському за відслуження Панахиди і Служби Божої в катедрі та в церкві-пам'ятнику і на цвинтарі.

Дякуємо також отцям: протопресвітерові Богданові Желехівському, о. протоієрею Юрієві Сівкові, о. протоієреєві Мирославові Глинському, о. протоієреєві Іванові Гарвеєві та о. диякону Зеновієві Жарському за участь в похоронних відправах в церкві-пам'ятнику та на цвинтарі Наша щира подяка Митрополитові Ізяславові з БАПЦ за присутність на похоронних відправах та Єпископові Василеві Лостенові з УКЦ за співчуття і за молитви за душу покійного.

Наша щира подяка Високопреосвященному Владиці Антонієві та отцям протопресвітерові Василеві Дякові, протоієреєві Романові Тарнавському, Андрієві Куликові, протоієреєві Сергієві Непрелеві, протоієреєві Сергієві Кіндзерявому та дияконові Юрієві Малаховському за Службу Божу і Панахиду в 40-ий день смерти покійного.

Щиро дякуємо за Служби Божі за душу покійного: о. Любомирові Мудрому і о. Володимирові Вронському.

Рівнож дякуємо Ю. і М. Гончаренкам та Л. і Л. Гумовським за пожертви на Служби Божі.

Наша щира подяка Луї Негро і всім співпрацівникам похоронного заведення Петра Яреми за сумлінне переведення похорону.

Щиро дякуємо всім промовцям, які звеличали покійного в промовах в катедрі св. кн. Володимира і в церкві-пам'ятнику Владиці Антонієві, о. протоієреєві Романові Тарнавському, о. протоієреєві Лонідові Кішковському та о. ігуменові Патрикієві Пащаку.

Також дякуємо промовцям на тризні, а саме: о. протоієреєві Володимирові Ханас — церква Всіх Святих, д-рові Аскольдові Лозинському — президентові УККА, д-рові Любомирові Ворохові — голові Професійних Товариств, інж. Євгенові Змиєві — Товариство Українських Інженерів Америки, Миколі Турецькому — ОБВА, Мотрі Мілянич — Пласт, Борисові Фесакові — Парафія св. кн. Володимира, Надії Савчук — Союз Українок Америки та Александрові Редькові — від полтавчан.

Щира подяка промовцям в 40-ий день смерти покійного, а саме о. протоієреєві Сергієві Непрелю, о. протоієреєві Сергієві Кіндзерявому, о. дияконові Юрієві Маляховському, Валентині Юрченко, яка відчитала свого вірша, присвяченого пам'яті покійного, Миколі Турецькому — Православна Кредитівка, Миколі Кравцеві — голові Авіялінії України, Людмилі Петраш — пілот Авіялінії України, Ользі Гастокій — хор „Думка", Александрові Бриньовській — сестрицтво Пречистої Діви Марії та Александрові Редько — полтавці. А. Редькові спеціяльна подяка за вміле провадження тризни в сороковий день.

Наша щира подяка Генеральному Консульству України і Авіялініям України за квіти і за співчуття в українських газетах, як рівнож за клепсидру в „Вечірньому Києві", підписану Леонідом Кравчуком, Миколою Жулинським, Миколою Новіцьким та Вадимом Гетьманом.

Щиро дякуємо за квіти парафії св. кн. Володимира, українській православній кредитівці, компанії Тавер Айль Фудс, компанії Юро Брокерс, компанії Бер Стернс, компанії Сателайт Трансмишен Системс, компанії Кантор-Фісджеральд, М. і Н. Радзіул, В. і І. Поливко, Ю. і А. Мацик, В. і М. Вакуловські, родині Бобер та родині Луцьких.

Щиросердечно дякуємо за пожертви

НА ПОТРЕБИ СЕМІНАРІЇ св. СОФІЇ в С. БАВНД БРУКУ, Н.Дж.:

1,000.00 дол.	Б. Базилевський;
по 100 дол.	В. і З. Могучі, Р. і А. Трохимчук, Ф. Сова;
70	О. Бабюк;
по 50	Н. Савчук, І. і С. Заяць, О. і Л. Ґлют, В. і М. Вакуловські, Н. і А. Кмета, М. і Н. Ненаткевич, З. і Л. Білик, В. і Л. Шевченко, М. Вишивана, А. Бойчук, Школа Українознавства при СУМі та співробітники Бейсайд Гай Скул;
30	родина Витвицьких;
по 25	Е. Ніпсон, Л. Мазурець, Я. і Л. Моцюк, Ю. і Л. Семенюк;
20	С. Савчук.
Разом	2,120 дол.

Дякуємо щиро за пожертви на

„ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ":

1,000.00 дол.	Б. Базилевський;
500	Співробітники фірми Тавер Айль Фудс;
по 100	Ю. і М. Зелинські, Н. і І. Вилсон;
по 50	Ч. Мілс, Є. і Н. Змий, С. і Л. Турчан, Р. і К. Мартимучі, В. і І. Чума, О. Гаєцька, І. і Г. Одуляк та співробітники Бейсайд Гай Скул;
40	М. Чорний;
по 25	Т. Глух, А. Бриньовска, М., Турецький, Н. Масна, Г. Сміндяк.
Разом	2,265 дол.

НА СЕМІНАРІЮ СВ. СОФІЇ В КИЄВІ:

50 дол. Православна громада в Керґонксоні.

НА МУЗЕЙ ПРИ ЦЕРКВІ-ПАМ'ЯТНИКУ:

100 дол. Родина Витвицьких.

НА ДЗВОНИ В НАНОВО ВІДБУДОВАНОМУ СОБОРІ СВ. МИХАЇЛА В КИЄВІ:

1,000.00 дол.	Б. Базилевський;
по 500	Сестрицтво Пресвятої Діви Марії та Парафія св. кн. Володимира;
по 20	о. В. Ханас, Б. і С. Сікора.
Разом	2,040 дол.

Наша щира подяка усім жертводавцям за пожертви і за молитви за покійного.

Спи вічним сном, поруч з твоєю дорогою дружиною, наш дорогий тату, дідусю і прадідусю!

Хай тобі сниться твоя чудова Полтавщина, а ми завжди будемо вірні твоєму заповіту: любити і працювати на користь нашій Церкві і нашої матері України.

Вічна тобі пам'ять!

Горем прибита родина.

Свято Маланки — звичай українського народу

Кожна нація, кожен народ має свої звичаї, що виробилися протягом багатьох століть. Надзвичайне свято в Україні — Різдво Христове — коли вечірня зоря сповіщає людям про велике чудо — народження Сина Божого. У відзначенні цих свят — свої звичаї.

Тиждень після Різдвяних Свят, напередодні Нового Року — Щедрий Вечір. Це залишок стародавнього, ймовірно, дохристиянського звичаю. За християнським календарем це день преподобної Меланії. В народній традиції обидва свята об'єдналися, і тепер маємо Щедрий Вечір або свято Маланки. Тільки посідали за стіл, а під вікном уже й щедрують:

„Щедрий вечір,
Пане господарю..."

Діти водили козу. „Маланку" водять і хлопці, і дівчата. Хлопці в кожухах, догори вовною, з клоччя зроблені бороди, вуса. Хто як зумів! Ватага рухається селом з жартами, сміхом. „Циганка" чіпляється ворожити, „циган" — коні міняти, „ведмідь" танцює, „коза" грає на скрипці, а „журавель" — найвищий хлопець — вибиває в бубон. Дозвіл щедрувати випрошують піснею під вікном:

„Ой, господар, господаречку,
Пусти в хату Маланочку".

Дівчата з дівочої „Маланки" одягають одну дівчину „молодою" — вінок, стрічки, багато намиста. Друга з дівчат вбирається за молодого, що зветься Василем, — жупан, шапка, шаравари, чоботи... Всі дівчата в українському вбранні. Щедрують під вікном:

„*Ой, на річці, на Йордані,*
Добрий вечір на Малані.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на сей вечір!..

Діти юрбами бігають по селі. Всюди сміх, жарти. Навіть старі люди виходять на вулицю, щоб подивитися на це чудодійство. Дівчат, хлопців частують вечерею.

Як же свято „Маланки" було організоване Товариством Збереження Української Спадщини Північної Каліфорнії? Треба відразу відзначити, що його організатори — голова Святочного комітету д-р Люба Йова, голова товариства Юрій Олійник (він же і прекрасний ведучий свята), керівник музичної частини Оля Олійник, керівник дитячого танцювального ансамблю „Сонечко" Галина Лорчак доклали чимало зусиль, щоб свято відповідало нашим українським звичаям.

Що ж найбільше вразило? Гарно оформлена заля. На сцені в центрі надпис синьо-жовтими буквами „Маланка–98". По обох боках — українські вишивані рушники. І ялинка — пухнаста, яскрава, прикращена різнокольоровими вогниками та синіми і жовтими кульками. Все це надало різдвяно-новорічного настрою. Святково прибрані столи і вечеря, приготовлена кухарем зі Львова Лесею Чернецькою. Абсолютно всім були до смаку українські страви: голубці, вареники з різними начинками, смажена капуста — все, що готувалось на це свято. Неперевершеними були різноманітні солодкі вироби.

Свято розпочалося танцем „Сніжинки", виконаним дитячим ансамблем „Сонечко" під керівництвом Г. Лорчак, та виконанням пісні на бандурі Олі Олійник „Сипле, сипле, сипле сніг". На сцену вибігли дівчатка в чарівних костюмах: Саша Костирко, Ліда Томків, Оленка Магало, Аня Чернецька, Оленка Марків, Катя Монтерей та Кейса МекКен. Раптом віхолою пронісся вітер зі снігом. В чудових костюмах вітру були хлопчики Андрю МекКен, Дмитрик Марків та Івасик Шевчик. Всі відчули, ніби на сцені і за вікнами залу зима із сильними поривами вітру і снігу. Це відчуття говорить про те, що ансамбль „Сонечко" набирає професійности. Ми побачили навіть елементи балету.

Тріо „Дівчата зі Львова" — А. Герасименко, О. Шевчик, О. Олійник та учасники „Вертепу": перший ряд зліва направо — О. Шмагала, К. Монтерей, Христя і Аня Чернецькі, О. Марків; другий ряд: Оля Нікочаєвич, С. Костирко, А. МекКен, Л. Томків. А. Йова і Д. Марків.

Душею свята було тріо „Дівчата зі Львова" в дуже гарних вишиваних українських сорочках (Оля Герасименко-Олійник, Оля Шевчик та Адріяна Герасименко). Свою програму вони розпочали давньою щедрівкою „Щедрик" та колядками „Чудесна зірка", „Дивная новина". Їхнє виконання — це мистецтво. Філіґранна гра на бандурі О. Олійник, лагідне звучання флейти у виконанні О. Шевчик переносили глядачів у співучу Україну.

Глибоке розуміння українського слова показав Дмитрик Марків, продеклямувавши вірш „Різдвяна мрія". І слова з вірша: „... Здається, що далека Україна прийшла до нас у гості..." стали для всіх реальністю на прекрасному вечорі „Маланки". Останні слова у вірші „Христос Раждається!" — „Славіте!" — це ніби привітання кожного учасника свята з родиною в Україні.

Високе відчуття ритму, майстерність гри на фортепіяно показала Лідія Томків, акомпаньюючи колядку „Бог народився" дитячому ансамблеві під керівництвом Олі Г. Олійник. Діти співали чисто, з глибокими почуваннями.

Наступним був український танець „Коломийка" (виконували Андрю МекКен, Лідія Томків, Дмитрик Марків та Саша Костирко, керівник Галина Лорчак). Другу частину танцю діти танцювали під оплески захоплених глядачів.

Зацікавленість у всіх присутніх викликав дитячий Вертеп. На сцені Марія і Йосип колишуть маленького Ісусика, діти в різноманітних костюмах — три королі, українські дівчата, ангелики. Учасники Вертепу зворушливо із дзвониками виконали колядку „Дзвінко дзвони дзвонять". (Діти співали такими дзвінкими голосочками, що й назвати ансамбль „Дзвіночок" вже прийшов час). Слова з колядки: „Христос народився, в яслах положився" яскраво відобразили учасники Вертепу.

Велике признання належиться Галині Лорчак, Мотрі Томків, Михайлові Буванику, Карен МекКен та батькам молодих артистів за підготову костюмів для танців та Вертепу.

Інтерес у присутніх викликало подружжя Оксани та Святослава Стусів з міста Сан Матео (в минулому кияни), яке виконало дві колядки співом а капеля, одна з яких була створена ще до народження Ісуса Христа.

Особливий інтерес викликало виконання „Дівчатами зі Львова" колядки „Ой, високо над полями". Своїм співом О. Олійник продемонструвала, який в неї з різними барвами відтінків голос.

„Снігу, снігу, сніженьку, постели доріженьку. Від хати до хати Новий рік стрічати". Такою піснею „Дівчата зі Львова" та хоровод дітей запросили батьків і гостей вечора до танку-хороводу.

Потім була розіграна льотерія. Учасники „Маланки" діставали призи з радісним сміхом. Пожвавлення в зал внесли чарівний і неповторний спів дуету Олі Олійник та Олі Шевчик у супроводі ансамблю Ґантера Ґумнора з цілою низкою виконаних українських пісень до танку. І знову цю частину відкрили діти своїми запальними імпровізованими танками.

Чи вдалася „Маланка-98"? Так, бо саме таке чудодійство відбувалося на ній, виконане дітьми і дорослими.

Тарас Шевченко, звертаючись до України, як до матері, питається:

„Чи ти рано до схід-сонця
Богу не молилась?
Чи ти діточок непевних
Звичаю не вчила?"

Як бачимо з цих слів Шевченка, не вчити своїх дітей звичаїв — це такий же великий гріх для матері, як і гріх не молитися Богові. „Маланка-98" засвідчує, що традиції, звичаї, як скарб українського народу, українці в далекій Америці намагаються зберігати, свято шанувати і прилучати до цього своїх дітей, щоб у майбутньому вони їх гідно примножували.

... Всі ці рухи, дії і слова, які можна було побачити і почути на „Маланці-98", що на перший погляд не мають ніякого значення в житті людини, віють на серце кожного з нас чаром рідної стихії і є для душі бальзамом, який сповнює її могутньою силою.

Родина Марків